

VODIČ

KROZ

PROJEKT

**VANJSKOGA VRJEDNOVANJA OBRAZOVNIH
POSTIGNUĆA UČENIKA ČETVRTIH I OSMIH
RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE**

ŠKOLSKA GODINA 2007./2008.

Nakladnik

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Za nakladnika

Goran Sirovatka,

ravnatelj *Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja*

Autori

Nenad Marković, prof.

Sanja Horvatić, dipl. defektolog

mr. Ira Tretinjak

Lektorica

Irena Ivančić, prof.

Redaktorica

Katarina Cvijanović, dipl. defektolog

Stručni konzultant

doc. dr. sc. Josip Burušić

Slog i grafičko uređenje

ITG, Zagreb

Tisak

ITG, Zagreb

Poštovani ravnatelji, učitelji i stručni suradnici,

svjedoci ste uvođenja promjena u odgoju i obrazovanju te provođenju Nastavnoga plana i programa za osnovnu školu prema Hrvatskom nacionalnom obrazovnom standardu (u daljnjem tekstu: HNOS). Nužan uvjet za ostvarivanje ciljeva Nastavnoga plana i programa predstavlja praćenje i vrjednovanje kvalitete obrazovanja.

Prošle školske godine zajedničkom suradnjom organizirali smo i proveli vrlo uspješno prvo vanjsko vrjednovanje obrazovnih postignuća u osnovnoj školi iz Hrvatskoga jezika i Matematike. Bio je to velik korak k unaprjeđenju kvalitete hrvatskoga školskoga sustava.

Podsjetimo se, u projektu je sudjelovalo 4 000 suradnika *Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja* (ravnatelji osnovnih škola, učitelji i stručni suradnici u školama – članovi školskih ispitnih povjerenstava, članovi stručnih radnih skupina, ocjenjivači ispita i dr.) i 10 690 učenika osmih razreda iz 842 osnovne škole u Republici Hrvatskoj.

Uzorak učenika odražavao je cijelu populaciju učenika osmih razreda po svim relevantnim obilježjima. I učenici su shvatili koliki je značaj vanjskoga vrjednovanja obrazovanja pa je ispitima iz Hrvatskoga jezika pristupilo 98,33% učenika (ispitanika), a ispitima iz Matematike 98,17% učenika. Taj podatak govori da su učenici postali važni sukreatori u poboljšanju osnovnoškolskoga obrazovnoga sustava u Republici Hrvatskoj.

Važnu ulogu imali su ravnatelji – ispitni koordinatori koji su koordinirali cjelokupnu organizaciju i provedbu ispitivanja u školama i time još jednom dokazali da su ključan čimbenik u promjenama koje se događaju u osnovnim školama.

Članovi školskih ispitnih povjerenstava iz reda učitelja i stručnih suradnika također su profesionalno i odgovorno (prema uputama *Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja*) obavili složenu zadaću provedbe ispita u ispitnim prostorijama.

Rezultati ispitivanja upućuju na važne spoznaje – da su škole, učitelji i učenici iznimno dobro prihvatili vanjsko vrjednovanje. Utvrđena je zadovoljavajuća razina znanja iz Hrvatskoga jezika i Matematike na nacionalnoj razini te se pokazalo da ocjene učenika slijede uspjeh na ovim ispitima.

Rezultati prošlogodišnjih ispita također nam pokazuju da postoje značajne razlike u uspjehu na ispitima ovisno o županiji, o osnivaču škole, o broju stručnih suradnika kao i o stručnoj spremi učitelja i roditelja i o još nekim pokazateljima.

Ti vrijedni pokazatelji upućuju sve subjekte u odgoju i obrazovanju na konkretno djelovanje u cilju poboljšanja kvalitete obrazovanja, poglavito one koji donose važne odluke (Vlada RH, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, osnivači škola i ostali).

Poštovani, na temelju navedenoga *Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja* uz stručnu i znanstvenu podršku *Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar* te uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa kreće u još veći projekt eksperimentalnoga vanjskoga vrjednovanja obrazovnih postignuća učenika četvrtih i osmih razreda osnovne škole.

Želja nam je ovim istraživanjem utvrditi razinu stečenih znanja, vještina i sposobnosti učenika iz pojedinih nastavnih predmeta i nastavnih područja na završetku četvrtoga i osmoga razreda osnovnoga školovanja. Također želimo utvrditi koliko su učenici osposobljeni za samostalno rješavanje problema razmišljanjem i smislenim učenjem. Vjerujemo da ćemo zajedničkom suradnjom, kao i suradnjom s *Institutom društvenih znanosti Ivo Pilar* i njegovim znanstvenicima, uspješno provesti drugo vanjsko vrjednovanje odgojno-obrazovnih postignuća u hrvatskim osnovnim školama i time pridonijeti poboljšanju kvalitete rada naših škola.

S poštovanjem i vjerom u uspješnu suradnju,

ravnatelj
Goran Sirovatka, dipl. ing.

I. NOSITELJ PROJEKTA

Nositelj je projekta eksperimentalnoga vanjskoga vrjednovanja obrazovnih postignuća učenika u osnovnim školama Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja (u daljnjem tekstu: Centar).

Centar je novoosnovana ustanova koja provodi poslove vanjskoga vrjednovanja u odgojno-obrazovnom sustavu Republike Hrvatske i poslove provođenja ispita temeljene na nacionalnim standardima.

ZADATCI CENTRA

- Priprema ispitne materijale prema nacionalnim standardima
- Provodi međunarodne provjere znanja
- Koordinira rad svih sudionika u provođenju vanjskoga vrjednovanja (stručne radne skupine, recenzenti, ispitni koordinatori, ocjenjivači)
- Organizira i provodi edukaciju navedenih skupina
- Organizira i provodi nacionalne ispite i državnu maturu (tisak, distribucija)
- Obraduje i analizira rezultate, predlaže promjene
- Osposobljava sve sudionike za uporabu rezultata i uvođenje promjena u sustavu (samovrjednovanje)

II. SUGLASNOST ZA PROVOĐENJE PROJEKTA

Dana **7. studenoga 2007.** Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dalo je suglasnost za provođenje projekata vrjednovanja i samovrjednovanja u četvrtim i osmim razredima osnovne škole u školskoj godini 2007./2008. (KLASA: 602-02/07-05/00575; URBROJ: 533-10-07-0002)

III. PROVEDBA PROJEKTA

Ravnatelj Centra donio je **1. rujna 2007.** Odluku o imenovanju projektnoga tima Centra u sastavu:

1. Nenad Marković, prof., voditelj projekta
2. mr. Ira Tretinjak
3. mr. sc. Biljana Vranković
4. Ružica Jemeršić, dipl. učiteljica
5. Sanja Horvatić, dipl. defektolog
6. Tonija Vladislavić, prof.
7. Anđa Lovrić, prof.
8. Vesna Vuković.

Projekt provodi *Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja* u suradnji s *Institutom društvenih znanosti Ivo Pilar* (u daljnjem tekstu: Institut).

Projektini tim Instituta:

1. doc. dr. sc. Josip Burušić, voditelj projekta
2. dr. sc. Ivana Ferić
3. mr. sc. Toni Babarović
4. Marija Šakić, prof.

IV. ZNAČAJ PROJEKTA

To je **objektivno i standardizirano vanjsko vrjednovanje** obrazovnih postignuća učenika u osnovnim školama Republike Hrvatske.

V. CILJEVI PROJEKTA

Temeljni cilj projekta vanjskoga vrjednovanja obrazovnih postignuća učenika četvrtih i osmih razreda osnovnih škola u školskoj godini 2007./2008. jest utvrditi razinu stečenih znanja, vještina i sposobnosti učenika iz pojedinih nastavnih predmeta i nastavnih područja. Nadalje, cilj je ovoga projekta ispitati osposobljenost učenika za interdisciplinarno povezivanje nastavnih sadržaja.

Osim ovoga, daljnji višestruki ciljevi projekta su:

- upoznavanje škola s postupkom standardiziranoga vanjskoga vrjednovanja obrazovnih postignuća iz nastavnih područja razredne nastave (Hrvatski jezik, Matematika, Priroda i društvo te strani jezik u redovnoj nastavi) i predmetne nastave (Hrvatski jezik, Biologija, Kemija, Fizika, Povijest, Geografija, te strani jezik u redovnoj nastavi)
- prihvaćanje rezultata vrjednovanja kao smjernica u poboljšanju kvalitete nastave.

VI. ZADATCI PROJEKTA

I. Ispitati osnovna znanja, vještine i sposobnosti učenika četvrtih razreda osnovnih škola iz nastavnih predmeta:

1. HRVATSKI JEZIK
2. MATEMATIKA
3. PRIRODA I DRUŠTVO
4. STRANI JEZIK U REDOVNOJ NASTAVI.

II. Ispitati koliko su učenici četvrtih razreda osposobljeni za samostalno rješavanje problemskih zadataka koji uključuju integraciju sadržaja iz Hrvatskoga jezika, Matematike i Prirode i društva.

III. Ispitati osnovna znanja, vještine i sposobnosti učenika osmih razreda iz sljedećih nastavnih predmeta:

1. HRVATSKI JEZIK
2. STRANI JEZIK U REDOVNOJ NASTAVI
3. BIOLOGIJA
4. KEMIJA
5. FIZIKA
6. POVIJEST
7. GEOGRAFIJA.

IV. Ispitati koliko su učenici osmih razreda osposobljeni za rješavanje problemskih zadataka koji zahtijevaju integraciju sadržaja iz sljedećih nastavnih područja:

1. prirodoslovlje (Biologija, Kemija i Fizika)
2. društveno-prirodoslovno područje (Povijest i Geografija).

V. Ispitati postoji li povezanost znanja, vještina i sposobnosti iz pojedinih nastavnih predmeta i osposobljenosti učenika za integriranje znanja i vještina u nastavnim područjima.

VI. Utvrditi u kojoj su mjeri postojeća školska postignuća učenika povezana s rezultatima dobivenim u ovom ispitivanju.

VII. VRIJEME PROVOĐENJA ISPITA

1. Za učenike četvrtih razreda ispitivanje će se provesti **2. travnja 2008. i 3. travnja 2008.**
2. Za učenike osmih razreda ispitivanje će se provesti **6. svibnja 2008.** (Biologija, Kemija, Fizika, Povijest i Geografija) i **8. svibnja 2008.** (Hrvatski jezik i strani jezik u redovnoj nastavi).

VIII. METODOLOGIJA ISPITIVANJA

Ispitivanje podrazumijeva skupno mjerenje znanja, vještina, sposobnosti i osposobljenosti učenika četvrtih i osmih razreda. Predviđeno je da u ovom projektu sudjeluju svi učenici četvrtih i osmih razreda osnovnih škola u Republici Hrvatskoj koji će dobiti suglasnost roditelja za sudjelovanje u ispitivanju.

4. razred

Predviđeno je ispitivanje svih učenika četvrtih razreda **jednim ispitom** koji sadrži zadatke iz nastavnih predmeta: Hrvatski jezik, Matematika, Priroda i društvo, zadatke integracije nastavnih sadržaja navedenih predmeta te zadatke iz stranoga jezika u redovnoj nastavi (prvi strani jezik). Prvog dana ispitivat će se Hrvatski jezik, a drugoga dana Matematika, Priroda i društvo i strani jezik u redovnoj nastavi.

8. razred

Svaki učenik 8. razreda pisat će ukupno dva ispita. Prvog dana ispitivanja polovica učenika pisat će ispit iz nastavnih predmeta Biologija, Fizika i Kemija, a polovica ispit iz nastavnih predmeta Povijest i Geografija. Drugoga dana ispitivanja polovica učenika pisat će ispit iz Hrvatskoga jezika, a polovica učenika ispit iz stranoga jezika u redovnoj nastavi.

Škole koje imaju 10 i manje učenika osmih razreda pisat će u jednom danu samo jedan od dvaju ispita i slučajno će biti odabrano koji ispit piše pojedina škola.

Svi će ispiti biti standardizirani u probnom ispitivanju koje će uključivati ograničen broj škola, odnosno učenika iz svih županija.

Ispitivanje u pojedinim školama provodi školsko ispitno povjerenstvo.

Učenici talijanske nacionalne manjine pisat će ispit iz talijanskoga materinskoga jezika koji će se provesti **4. travnja 2008.** za učenike četvrtih razreda i **7. svibnja 2008.** za učenike osmih razreda.

IX. UČENICI S POSEBNIM ODGOJNO-OBRAZOVNIM POTREBAMA

Učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama nemaju mogućnost na isti način pokazati svoja znanja i vještine kao ostali učenici. Tijekom školovanja njihovo napredovanje vrjednuje se primjenom prilagođenih postupaka i uporabom prilagođenih ispitnih materijala te prilagodbom uvjeta ispitivanja. Prilagođeni uvjeti trebaju biti omogućeni učenicima koji tijekom cijeloga školovanja ili dužega razdoblja imaju posebne odgojno-obrazovne potrebe i onima kod kojih je došlo do promjena u zdravstvenom stanju koje uvjetuju prilagodbu u polaganju ispita. Široki spektar oblika i programa školovanja učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama zahtijeva i različitosti u njihovom vrjednovanju, odnosno vrstama i oblicima ispita.

Pravo na prilagodbu

Na prilagodbu ispita imaju pravo svi učenici koji su u potpunoj integraciji u redovnim osnovnim školama (sukladno odredbama članaka 4. i 6. Pravilnika o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju, Narodne novine, broj 23/91) i učenici posebnih škola koji se školuju po redovnom nastavnom planu i programu (sukladno odredbama članaka 12. i 13. Pravilnika o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju, Narodne novine, broj 23/91).

Učenici koji imaju Rješenje o primjerenom obliku školovanja ostvaruju pravo na polaganje ispita uz prilagodbu ispita. Isto pravo mogu ostvariti učenici koji nemaju Rješenje o primjerenom obliku školovanja, ali je tijekom školovanja uočena određena teškoća u razvoju i primjenjivane su prilagodbe u odgojno-obrazovnom radu, prema nalazu i mišljenju odgovarajućih stručnjaka.

Moguće prilagodbe

Prilagodbe ispita ovisit će:

- o vrsti ispita
- o vrsti i stupnju teškoće u razvoju/mentalnome zdravlju učenika.

Odluku o vrsti i načinu prilagodbe donosi ravnatelj *Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja* na temelju zahtjeva škole i u skladu s priloženom dokumentacijom te s preporukom Stručne radne skupine za prilagodbu ispita u osnovnim školama.

Osnovne prilagodbe ispita za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama uključuju:

- prilagođeni ispitni materijal (Brailleovo pismo, uvećani tisak, grafičko preoblikovanje)
- jezično preoblikovanje ispita
- prilagodbu zadataka
- pomagala
- prilagođenu opremu
- uporabu posebne opreme
- izuzeće od ispita ili dijela koji učenik zbog vrste i stupnja teškoće u razvoju ne može polagati
- prostornu prilagodbu
- provođenje ispita u posebnom prostoru
- osobnoga pomagača
- njegovatelja
- produljeno vrijeme za polaganje ispita (tijekom provedbe ispita moguće je skratiti predloženo produljeno vrijeme, ako se procijeni da ono nije potrebno)
- dodano vrijeme
- provođenje ispita izvan škole (u kući učenika, u nekoj drugoj ustanovi itd.).

X. PLANIRANA STATISTIČKA ANALIZA

U statističkoj obradbi rezultata napraviti će se usporedba među učenicima i među školama na temelju postignutih rezultata na ovim ispitima. Svi dobiveni rezultati iskazivat će se zbrojno na razini Republike Hrvatske, pojedinih županija i škola te na razini pojedinih skupnih obilježja učenika, učitelja i nastave te obilježja škole. Nije predviđeno iskazivanje pojedinačnih rezultata učenika.

XI. ISHOD VRJEDNOVANJA

Na temelju rezultata vrjednovanja moći će se uz razumno mali rizik zaključiti o osnovnim znanjima, vještinama, sposobnostima i osposobljenostima učenika koji pohađaju četvrte, odnosno osme razrede osnovnih škola u Republici Hrvatskoj. Pored toga, spoznaje dobivene vrjednovanjem pružile bi empirijski izvedenu osnovicu za zaključivanje o funkcioniranju osnovnoškolskoga sustava i pojedinih njegovih dijelova te o mogućim značajnim utjecajima na način i uspješnost funkcioniranja toga sustava.

XII. DOKUMENTI NA KOJIMA SE TEMELJI STRATEGIJA VANJSKOGA VRJEDNOVANJA OBRAZOVNIH POSTIGNUĆA U ČETVRTIM I OSMIM RAZREDIMA OSNOVNE ŠKOLE

- 1. Nastavni plan i program priređen prema HNOS-u (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, [MZOŠ], kolovoz 2006.)**
- 2. Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. – 2010. (MZOŠ, 2005.)**

Vlada Republike Hrvatske 9. lipnja 2005. godine usvojila je temeljni i strateški dokument u području odgoja i obrazovanja pod nazivom *Plan razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. – 2010.* U trećem

poglavljju navedenoga dokumenta pod nazivom *Prioriteti u razvoju odgoja i obrazovanja* navodi se sljedeće: “Uspostavit će se sustav vanjskoga vrjednovanja standardiziranim postupcima kako bi se razvijala, nadzirala i poboljšala učinkovitost praćenja usvojenosti znanja i umijeća, cjelokupnoga praćenja rada škola i rada nastavnoga osoblja. Jednako tako, razvit će se i vanjsko vrjednovanje rezultata učenja i u osnovnim školama.”

3. Strategija za izradbu i razvoj nacionalnoga kurikuluma za predškolski odgoj, opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (MZOŠ, 2007.)

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u rujnu 2007. donijelo je strategiju za razvoj nacionalnoga kurikuluma gdje se u 19. poglavljju navodi: “Sukladno navedenim ciljevima i očekivanim odgojno-obrazovnim postignućima, nacionalni kurikulum za opće obvezno obrazovanje u Republici Hrvatskoj uključuje sljedeća odgojno-obrazovna (kurikulumska) područja: jezično-komunikacijsko, društveno-humanističko, matematičko-prirodoslovno, tehničko-tehnologijsko, tjelesno-zdravstveno, umjetničko te praktični rad i dizajn.”

Nadalje, u 21. poglavljju navedenoga dokumenta navodi se sljedeće: “Danas se u nacionalnom kurikulumu sve veća pozornost posvećuje vrjednovanju učeničkih postignuća, posebice vanjskom vrjednovanju. Za Republiku Hrvatsku koja je 2005. godine počela provoditi vanjsko vrjednovanje, važno je pri izradbi nacionalnoga kurikuluma definirati razine vrjednovanja, kriterije vrjednovanja (standarde obrazovnih postignuća), razviti različite modele i tehnike ocjenjivanja, ustanoviti kriterije certificiranja. U svrhu vrjednovanja kurikuluma bit će potrebno poticati razvoj samovrjednovanja kvalitete rada škola i osposobljavati škole za korištenje rezultata različitih oblika vrjednovanja za unaprjeđenje kvalitete svojega rada.”

XIII. STRATEGIJE NA KOJIMA SE TEMELJE ISPITI VANJSKOGA VRJEDNOVANJA OBRAZOVNIH POSTIGNUĆA UČENIKA U ŠKOLSKOJ GODINI 2007./2008.

1. Strategija vanjskoga vrjednovanja obrazovnih postignuća u četvrtom razredu osnovne škole za predmete Hrvatski jezik, Matematika, Priroda i društvo te strani jezik u redovnoj nastavi (*Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja*, srpanj 2007.)

Prema ovoj strategiji ispit za područje predmeta Hrvatski i strani jezik u redovnoj nastavi temeljit će se na primjerenom **književno-umjetničkom ili sličnom tekstu/predlošku** (jednom ili više) iz kojega će se provjeravati razumijevanje pročitano, primanje informacija, obradba i primjena odgovaranjem na postavljena pitanja te na pisanju vlastitoga teksta s određenim zadatkom. Tekst je polazište za provjeru usvojenosti pravopisnih i jezičnih normi, uočavanja, sistematiziranja, svrstavanja i izlučivanja kao važnih preduvjeta za unaprjeđivanje sposobnosti *učiti kako učiti*.

Sposobnost komunikacije na stranom jeziku u redovnoj nastavi vrjednovat će se postavljanjem **autentičnih komunikacijskih zadataka** kojima će se provjeravati ostvarenje obrazovnih ciljeva prema Nastavnom planu i programu za osnovnu školu.

Ispitom za prirodoslovno-matematičko područje provjeravat će se temeljna matematička pismenost, sposobnost razumijevanja različitih društveno-povijesnih događaja i prirodno-geografskih obilježja Republike Hrvatske, sposobnost snalaženja u prostoru i vremenu, sposobnost primjene usvojenih procedura te sposobnost matematičkoga oblikovanja odgovarajuće problemske sposobnosti.

Provjera dugoročno stečenoga znanja u razrednoj nastavi provest će se **jedinstvenim ispitom** u kojemu se pitanja ne grupiraju po nastavnim predmetima, već izražavaju cjelovitost spoznaje utvrđivanjem relevantnih znanja, sposobnosti i vještina.

2. Strategija vanjskoga vrjednovanja obrazovnih postignuća iz Hrvatskoga jezika u osmom razredu osnovne škole u školskoj godini 2007./2008.

Hrvatski jezik najopsežniji je predmet osnovnoškolskoga odgoja i obrazovanja. Bitan je i u svakom drugom školskom predmetu, u procesu sporazumijevanja i komunikacije. Otuda potreba za osvješćivanjem važnosti znanja hrvatskoga jezika kao općega kulturnoga dobra, u kojemu je razvidno poštivanje i ljubav prema jeziku hrvatskoga naroda, njegovoj književnosti i kulturi te poštivanje ustavne obveznosti uporabe hrvatskoga kao službenoga jezika u Republici Hrvatskoj. Nastavom Hrvatskoga jezika teži se razvijati svijest o vlastitom zavičaju i domovini, identitetu, jeziku, kulturi, običajima i tradiciji, uključujući i višejezičnu i dijalektnu okomicu govornika hrvatskoga jezika.

Tijekom osmogodišnje nastave učenici stječu osnovna znanja o hrvatskom književnom jeziku, razvijaju sposobnosti i vještine u svim jezičnim djelatnostima (slušanju, govorenju, čitanju i pisanju), i to u svim funkcionalnim stilovima. Nastava Hrvatskoga jezika potiče i učeničko razvijanje literarnih sposobnosti i vještina, čitateljskih interesa i čitateljske kulture te interese i potrebe za sadržajima medijske kulture. Jezično se obrazovanje odnosi na funkcionalno stjecanje jezičnih znanja, vještina i sposobnosti (slovopis, pravopis, slovnica, rječnik i pravogovor; povijest hrvatskoga jezika). U nastavi *jezičnoga izražavanja* učenici uvježbavaju i razvijaju svoje govorno i pisano izražavanje (pričanje, prepričavanje, izvješćivanje, opisivanje i raspravljanje). *Književno* se obrazovanje odnosi na funkcionalno stjecanje znanja o književnosti (osnovna književnoteorijska znanja te poznavanje najznačajnijih pisaca i njihovih djela, pretežito iz hrvatske književnosti te potom i svjetske književnosti za djecu i mladež); stjecanje literarne sposobnosti i vještine u čitanju književnih tekstova; primanje (repcija) književnoga teksta i učeničko sudjelovanje u različitim susretima s književnim tekstom. Obrazovanje u *medijskoj kulturi* odnosi se na funkcionalno stjecanje osnovnih znanja o medijima.

Funkcionalno učenje hrvatskoga jezika ponajprije je vidljivo u uspješnosti usmene i pisane komunikacije, u sastavljanju jasnih, razumljivih, gramatički i pravopisno točnih rečenica kao osnove stvaranja različitih vrsta tekstova. U tome je razvidno **načelo unutarpredmetne povezanosti** jezičnoga izražavanja, hrvatskoga jezika, književnosti i medijske kulture. Prema **načelu međuovisnosti nastavnih područja** te **načelu razlikovanja i povezivanja jezičnih razina** svi se sadržaji jezika i jezičnoga izražavanja međusobno isprepleću na vodoravnoj osi (unutar istoga razreda) te slijede jedni druge na okomitoj osi (iz nižega razreda u viši). To je moguće ostvarivati u skladu s **načelom primjerenosti učeniku**. Prema **načelu međupredmetne povezanosti** zapažaju se poveznice i s ostalim nastavnim predmetima. Na predlošcima književnih i drugih tekstova učenici govore i pišu. Osobita se pozornost pridaje učenikovu stvaralačkom izražavanju u hrvatskom književnom jeziku pri čemu učenici razvijaju svoju sposobnost i vještinu izražavanja misli, osjećaja, doživljaja. Vidljiva su dakle **načela sadržajne, tekstovne i stilske raznovrsnosti, međuovisnosti nastavnih područja, odgojnosti i stvaralaštva**. **Načelo znanstvenosti** osigurava čvrstu povezanost nastave Hrvatskoga jezika i znanstveno provjerenih jezičnih sadržaja, kao i sadržaja iz književnosti i medijske kulture. **Načelo opće jezične i književne naobrazbe** upućuje na osnovna znanja o hrvatskom jeziku kao jezikoslovnoj, kulturnoj i nacionalnoj vrijednosti te poznavanje norme hrvatskoga književnoga jezika.

U ustroju ispita iz Hrvatskoga jezika za učenike osmih razreda osnovne škole u školskoj godini 2007./2008. bit će vidljiva funkcionalna povezanost svih područja Hrvatskoga jezika, a ponajprije funkcionalna uporaba stečenih znanja. U vrjednovanju prevladavat će razine primjene, raščlambe i stvaranja.

3. Strategija vanjskoga vrjednovanja obrazovnih postignuća učenika osmih razreda iz predmeta **Biologija, Kemija, Fizika, Geografija i Povijest** (*Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, kolovoz 2007.*)

Biologija, Kemija i Fizika

Iz strategije za ove predmete može se vidjeti da se prirodne znanosti odlikuju samo njima svojstvenom metodologijom i tehnologijom istraživanja. No za tumačenje i razumijevanje rezultata pokusa u bilo kojem znanstvenom području potrebno je kombinirati spoznaje iz više znanstvenih područja. Zato se u svim nastavnim programima prema HNOS-u uvijek traži korelacija s nastavnim sadržajima drugih nastavnih **predmeta: jezika, društvenih i tehničkih znanosti te posebice matematike**. Tako se kod učenika razvija cjeloviti pogled na zbivanja u društvu i tehnologiji.

Na temelju ovih činjenica bit će koncipiran ispit iz ovih triju predmeta. Tako će se približno 25% pitanja odnositi na Biologiju, 25% na Kemiju i 25% na Fiziku, dok će približno 25% pitanja biti interdisciplinarne prirode, što znači da je za ispravan odgovor na postavljeno pitanje potrebno istodobno upotrijebiti sva stečena znanja i sposobnosti iz Biologije, Kemije i Fizike kao i opće sposobnosti i znanja koja nisu nužno obuhvaćena određenim nastavnim predmetom.

Povijest i Geografija

Ova strategija navodi da će se u ispitima iz Povijesti i Geografije posebna pozornost usmjeriti na razvijanje nacionalne svijesti, upoznavanje učenika s vlastitom kulturnom i prirodnom baštinom, naglašavanje potrebe čuvanja baštine, razvijanje kritičkoga promišljanja o događajima kojima je uporište u povijesnim procesima, razvijanje snošljivosti prema različitim narodima, vjerama, rasama i kulturama, poticanje multikulturalizma i razvijanje ekološke svijesti.

Ispit će biti koncipiran tako da se njime provjeravaju učeničke mogućnosti uporabe stečenih sposobnosti i znanja za rješavanje problemski postavljenih pitanja ili zadataka. Sposobnosti i znanja koja se ispitom trebaju provjeravati odnose se na interpretaciju, primjenu, analizu, sintezu i evaluaciju. Oko 40% pitanja u ispitu odnosit će se na ključne pojmove, znanja i sposobnosti iz Geografije, oko 40% pitanja odnosit će se na Povijest i oko 20% pitanja bit će interdisciplinarne prirode.

Zajednička načela

1. Vrijednovanje obrazovnih postignuća iz nastavnih predmeta Biologija, Kemija i Fizika te Povijest i Geografija provodi se dvama ispitima.
2. Ispiti će biti koncipirani tako da se njima provjeravaju učeničke mogućnosti uporabe stečenih sposobnosti i znanja za rješavanje problemski postavljenih pitanja ili zadataka, imajući pritom na umu da pitanja ne smiju biti koncipirana tako da potiču reproduciranje napamet naučenih definicija i formula ili uvrštavanje podataka u napamet naučenu "formulu" iz udžbenika.
3. Pitanja u ispitima odnosit će se na obrazovna postignuća (ključne pojmove i sposobnosti) prema HNOS-u.
4. Vanjsko vrijednovanje bit će u skladu s nastavom prema novom Nastavnom planu i programu za osnovnu školu (Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa, kolovoz 2006.) koji je priređen prema odrednicama HNOS-a i slijedit će ista načela na kojima je HNOS utemeljen jer je u okviru stručnoga usavršavanja učitelja prema HNOS-u već uvedeno vrijednovanje znanja i sposobnosti na temelju Bloomove taksonomije (Anderson i Krathwohl, 2001.).
5. Vanjsko vrijednovanje uvažavat će činjenicu da se nastava prema HNOS-u temelji na **korelacijsko-integracijskom, istraživačkom i problemskom načinu poučavanja** (učenički istraživački projekti, odnosno učenje otkrivanjem ili istraživanjem).

4. Strategija vanjskoga vrjednovanja obrazovnih postignuća učenika osmih razreda iz predmeta strani jezik u redovnoj nastavi (Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, kolovoz 2007.)

Prema ovoj strategiji obrazovni ciljevi u stranom jeziku podrazumijevaju razvijanje sljedećih vještina: slušanje s razumijevanjem, govorna interakcija i produkcija, razumijevanje pročitanog i pisanje (pisanje riječi, rečenica i kraćih tekstova uključujući poznavanje pravopisnih pravila stranoga jezika). Učenici također trebaju biti usmjereni na razvijanje strategija učenja, posebno onih koje su zajedničke materinskomu i stranomu jeziku, a u svrhu boljšega i učinkovitijega učenja. Potiče se kognitivno učenje uz osvješćivanje uporabe stranoga jezika u kontekstu i postupno uvođenje metajezika. Usvojenost jezičnih vještina provjerava se kroz uspješnost služenja komunikacijskim strategijama, kao što su postavljanje pitanja za objašnjenje/pojašnjenje i uporaba konteksta za razumijevanje nepoznatih riječi, parafraziranje i sl., dakle zadacima u kojima učenici trebaju primijeniti postojeće znanje i koji ih potiču na razmišljanje, logičko zaključivanje i rješavanje problema.

Cilj je suvremene nastave stranih jezika usmena i pisana komunikacijska osposobljenost na stranom jeziku proširena elementima socio-kulturalne, interkulturalne, čitalačke i strategijske kompetencije. Metodama usmjerenima na učenike, u stranom jeziku naglasak se stavlja na razvijanje vještine komuniciranja, timski rad i osposobljavanje učenika za rješavanje problema. To podrazumijeva situacije u kojima učenici mogu primijeniti postojeće znanje. Stoga će ispiti provjeravati trajna i temeljna znanja, sposobnosti, vještine i stvaralaštvo.

Ekperimentalno vanjsko vrjednovanje obrazovnih postignuća u stranom jeziku u redovnoj nastavi bit će usmjereno na vrjednovanje ishoda **usmene i pisane komunikacije u ravnomjernom odnosu.**

XIV. PRIPREMA ISPITA ZA EKSPERIMENTALNO VANJSKO VRJEDNOVANJE OBRAZOVNIH POSTIGNUĆA UČENIKA

Ispite pripremaju učitelji i sveučilišni profesori pojedinih nastavnih predmeta u suradnji sa stručnjacima Centra i stručnjacima *Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar*.

Ravnatelj Centra **2. listopada 2007.** donio je Odluku o imenovanju članova stručnih radnih skupina za izradbu zadataka i ispitnih materijala za nastavne predmete:

Hrvatski jezik, Matematika, Priroda i društvo (razredna nastava), Hrvatski jezik, Biologija, Kemija, Fizika, Povijest i Geografija (predmetna nastava) te strani jezik u redovnoj nastavi (razredna i predmetna nastava) u osnovnim školama u Republici Hrvatskoj za školsku godinu 2007./2008.

Članovi stručnih radnih skupina

HRVATSKI JEZIK, MATEMATIKA, PRIRODA I DRUŠTVO (RAZREDNA NASTAVA)

1. prof. dr. sc. Ante Bežen, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
2. Vesna Bobinski, učiteljica razredne nastave, OŠ Silvija S. Kranjčevića, Zagreb
3. Silvana Galinović, dipl. defektolog, OŠ Miroslava Krleže, Zagreb
4. Karmen Hlad, učiteljica razredne nastave, OŠ Dragutina Domjanića, Zagreb
5. Ljiljana Klinger, dipl. učiteljica, OŠ Matije Gupca, Zagreb
6. Dubravka Ljubičić, dipl. učiteljica, OŠ Brestje, Sesvete
7. Vlatka Mijić, dipl. učiteljica, OŠ Luka, Sesvete
8. Snježana Romić, dipl. učiteljica, OŠ Lijepa Naša, Tuhelj
9. Sandra Šore, dipl. učiteljica, OŠ Lučac, Split

HRVATSKI JEZIK

1. prof. dr. sc. Sanda Ham, Filozofski fakultet Sveučilišta u Osijeku
2. prof. dr. sc. Karol Visinko, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
3. Ankica Blažinović-Kljajo, prof., OŠ Brestje, Sesvete
4. Iverka Kraševac, prof., OŠ Augusta Harambašića, Zagreb
5. Sunčica Križan Kadi, prof., OŠ Novi Marof, Novi Marof
6. Marina Marijačić, prof., OŠ Smiljevac, Zadar
7. Anđa Suvala, prof., OŠ Vladimira Nazora, Čepin
8. Divna Šušić, prof., OŠ "Mejaši", Split

BIOLOGIJA

1. dr. sc. Vesna Kostović Vranješ, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu
2. dr. sc. Ljiljana Matulec, prof., OŠ “Vladimir Nazor”, Virovitica
3. Marijana Bastić, prof., OŠ Rudeš, Zagreb
4. Antonella Runje, dipl. ing., OŠ Vukomerec, Zagreb

KEMIJA

1. Manuela Međimurec, prof., OŠ Mursko Središće, Mursko Središće
2. Tomislav Vrbanec, prof., OŠ Orehovica, Orehovica
3. Mihaela Vrbnjak, prof., VI. osnovna škola Varaždin, Varaždin
4. Petar Vrkljan, prof.

FIZIKA

1. mr. sc. Vlado Halusek, prof., OŠ Kloštar Podravski, Kloštar Podravski
2. Anđelka Jalušić, prof., OŠ Rudeš, Zagreb
3. Mirjana Javora, nastavnica, OŠ “Mladost”, Jakšić, Požega
4. Siniša Režek, prof., OŠ Žitnjak, Zagreb
5. Vedran Šarac, prof., OŠ dr. Ante Starčevića, Zagreb

POVIJEST

1. mr. sc. Dunja Modrić-Blivajs, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
2. Maja Ćutić Gorup, prof., Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
3. Augustin Knežić, prof., OŠ Lijepa Naša, Tuhelj
4. Petar Perić, prof., OŠ Bijaći, Kaštel Novi
5. Lidija Vranar, prof., OŠ "Antun Nemčić Gostovinski", Koprivnica

GEOGRAFIJA

1. mr. sc. Ružica Vuk, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu
2. Anđelka Bilić, prof., OŠ Ludbreg, Ludbreg
3. Jasmina Grabrić, prof., OŠ "Hugo Badalić", Slavonski Brod
4. Zoran Ljubić, prof., OŠ "Spinut", Split
5. Tomislav Štancl, prof., OŠ Brezovica, Zagreb

STRANI JEZIK U REDOVNOJ NASTAVI (RAZREDNA I PREDMETNA NASTAVA)

a) ENGLISKI JEZIK

1. mr. Ivana Cindrić, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
2. Kristina Abramović, prof., OŠ "Mato Lovrak", Nova Gradiška
3. Ela Ivanić, prof., OŠ Veliko Trgovišće, Veliko Trgovišće
4. Ksenija Rumora, prof., OŠ Franje Krežme, Osijek
5. Ivana Škarica Mital, prof., Gimnazija Nova Gradiška, Nova Gradiška

b) NJEMAČKI JEZIK

1. Vesna Klajn, nastavnica, OŠ Josipa Kozarca, Vinkovci
2. Iva Milardović Štimac, prof., OŠ Josipa Račića, Zagreb
3. Mirjana Sajko, prof., OŠ Dragutina Tadijanovića, Zagreb

c) FRANCUSKI JEZIK

1. Loreana Selišek-Butina, prof., XV. gimnazija, Zagreb
2. Dubravka Skenderović-Keleč, prof., OŠ "Bukovac", Zagreb
3. Alice Stepinac, prof.

d) TALIJANSKI JEZIK

1. Lorena Lazarić, prof., OŠ Jurja Dobrile, Rovinj
2. Sandra Mardešić, prof., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
3. Majda Milevoj Klapčić, prof., OŠ "Ivan Goran Kovačić", Čepić

TALIJANSKI MATERINSKI JEZIK

1. Rosanna Biasol Babić, dipl. učiteljica, OŠ Giuseppina Martinuzzi, Pula
2. Ingrid Damiani Einwalter, prof., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
3. Luciana Kruljac Legac, učiteljica razredne nastave, OŠ Belvedere, Rijeka
4. Sandro Manzin, prof., Talijanska osnovna škola, Buje
5. Rosalia Massarotto, OŠ Dolac, Rijeka
6. Maria Sciolis, prof., Srednja talijanska škola, Rovinj
7. Elisa Zaina, prof., Pomorski fakultet, Rijeka
8. Ester Zarli, prof., OŠ B. Parentina, Poreč

STRUČNA RADNA SKUPINA ZA PRILAGODBU ISPITA
ZA UČENIKE S POSEBNIM ODGOJNO-OBRAZOVNIM
POTREBAMA

1. prof. dr. sc. Draženka Blaži, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
2. doc. dr. sc. Ljubica Pribanić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
3. mr. sc. Mara Kovačić, Centar za odgoj i obrazovanje Goljak, Zagreb
4. mr. sc. Jasna Kudek Mirošević, OŠ Dragutina Tadijanovića, Zagreb
5. mr. sc. Maja Ljubić, Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb
6. Kristina Anić Kuhar, prof., SŠ Ivan Švear, Ivanić Grad
7. Željka Butorac, prof., OŠ Marina Držića, Zagreb
8. Katarina Cvijanović, dipl. defektolog, OŠ Augusta Šenoae, Zagreb
9. Dragica Matok, prof., Centar za odgoj i obrazovanje Vinko Bek, Zagreb
10. Mirjana Špoljarec, prof., Centar za odgoj i obrazovanje Dubrava, Zagreb

Ravnatelj Centra osim članova stručnih radnih skupina imenovao je i konzultante kako bi se osigurao kontinuitet u primjeni metodologije izradbe nacionalnih ispita u skladu s Nastavnim planom i programom za osnovnu školu priređenim prema Hrvatskom nacionalnom obrazovnom standardu.

Konzultanti za razrednu nastavu:

1. mr. sc. Vlado Halusek, prof., OŠ Kloštar Podravski, Kloštar Podravski
2. mr. sc. Lucija Puljak, dipl. učiteljica, OŠ Pučišća, Brač
3. Marina Sabolović, prof., OŠ Luka, Zagreb

Konzultanti za predmetnu nastavu:

1. prof. dr. sc. Ante Bežen, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
2. doc. dr. sc. Nenad Judaš, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu
3. doc. dr. sc. Draginja Mrvoš-Sermek, Prirodoslovno-matematički fakultet Sveučilišta u Zagrebu
4. mr. sc. Nataša Nikpalj-Juraić, Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb
5. mr. sc. Zrinka Pongrac Štimac, prof., V. gimnazija, Zagreb
6. Mirjana Jukić, prof., OŠ Rudeš, Zagreb
7. Ljubica Maljković, prof., Hotelijersko-turistička škola, Zagreb
8. Sonja Prelovšek-Peroš, nastavnica, OŠ Vladimira Nazora, Pazin
9. Jadranka Strabić, prof., OŠ Rudeš, Zagreb; XVIII. gimnazija, Zagreb

Za više informacija:

**NACIONALNI CENTAR ZA VANJSKO
VREDNOVANJE OBRAZOVANJA**

Trg Marka Marulića 18/III.
10 000 Zagreb

Službene stranice: **www.ncvvo.hr**

Goran Sirovatka, dipl. ing. – ravnatelj <i>Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja</i>	01 / 4501 800
Nenad Marković, prof. – načelnik Odjela za izdavaštvo	01 / 4501 833
Ružica Jemeršić, dipl. učiteljica – viša stručna savjetnica	01 / 4501 821
Sanja Horvatić, dipl. defektolog – viša stručna savjetnica	01 / 4501 816
mr. Ira Tretinjak – stručna savjetnica	01 / 4501 819
Tonija Vladislavić, prof. – stručna suradnica	01 / 4501 846
Vesna Vuković – administrativni stručni referent	01 / 4501 838

NAKLADNIK

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

ZA NAKLADNIKA

Goran Sirovatka, ravnatelj
Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja